Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (Judecător: Bolocan Elena)
Dosarul nr. 2a-1923/23
(2-21078264-02-2a-26052023)

D E C I Z I E

04 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

în componenţă:
Președintele ședinței, judecătorul Nelea Budăi
Judecătorii Ion Țurcan și Viorica Mihaila
Grefierul: Irina Pîntea

examinând în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Croitor Alexei în interesele apelantei Olar Maria,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Olar Maria către Ursu Ana cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni sediul Călărași din 07 martie 2023,

c o n s t a t ă:

La 25 mai 2021, Olar Maria a înaintat cerere de chemare în judecată către Ursu Ana cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 24 februarie 2021 în mun. Chișinău pe str. Alba Iulia, 198 pârâtul Ursu Ana a manifestat un comportament agresiv față de reclamantă, din care motive Olar Maria a solicitat intervenția organelor de poliție.

Afirmă că, astfel, pentru acțiunile sale ilegale, la 02.03.2021 în privința Anei Ursu, de către angajații poliției, a fost încheiat proces-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 05194590 pentru comiterea contravenției prevăzute de art.354 Cod contravențional - huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice.

Invocând temeiul juridic de adresare cu cererea de chemare în judecată prevăzut de art. 45 Cod contravențional aplicat prin coroborare cu prevederile art.

30 alin. (11) Cod contravențional, reclamantul solicită compensația prejudiciului moral în sumă de 20000 lei pentru suferințele psihice și fizice la care a fost supus în legătură cu contravenția săvârșită de către pârât.

În drept, reclamantul își întemeiază acțiunea civilă pe prevederile art. art. 1998, 2025, 2036, 2037 Cod civil al RM, art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, art. 85 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă al RM.

În temeiul art. 60 CPC, pe parcursul procesului civil reclamantul și-a concretizat cerințele, solicitând inclusiv compensarea cheltuielilor de comunicare publică a acțiunii civile în mărime de 100 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Strășeni nr. 2-1291/2021 din 20 octombrie 2021, acțiunea civilă a fost admisă parțial cu încasarea din contul Anei Ursu în beneficiul Mariei Olar a sumei de 1000 lei cu titlu de recuperare a prejudiciului material cauzat prin delict și a sumei de 100 lei cu titlu de cheltuieli de citare publică, în rest acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată (a se vedea f. d. 30).

În temeiul deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2a-227/22 din 15 septembrie 2022, a fost casată hotărârea Judecătoriei Strășeni nr. 2-1291/2021, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată (a se vedea f. d. 78-80).

Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni sediul Călărași din 07 martie 2023, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Olar Maria, fiind dispusă încasarea din contul Anei Ursu în beneficiul Mariei Olar suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 100 lei cu titlu de cheltuieli de citare publică. La fel, s-a dispus încasarea din contul pârâtei Ursu Ana a sumei de 100 lei cu titlu de taxă de stat de la plata căreia reclamanta este scutită prin Lege.

La data de 07 martie 2023 avocatul Croitor Alexei, în interesele apelantei Olar Maria, a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Strășeni sediul Călărași din 07 martie 2023, solicitând casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel apelantul a invocat dezacordul cu hotărârea contestată, indicând în acest sens că instanța de fond nu a dat aprecierii corecte circumstanțele cauzei, or, instanţa a încasat din contul pîrîtei suma de 5000 lei cu titlul de recuperare a prejudiciul material cauzat prin delict, ceea ce nu este o compensație echitabilă.

Notează că, deşi legea nu prevede în mod exhaustiv criteriile de evaluare a cuantumului prejudiciului moral cauzat printr-un delict, sunt nişte prevederi orientative, care ar ajuta la îngustarea numărului de metode de determinare a valorii reale a prejudiciului, ceea ce creează o stare de incertitudine în ceea ce prevede evaluarea acestuia.

Reiterează că, dauna morală şi cea patrimonială nu sunt legate între ele, acea materială întotdeauna urmează de probat prin mijloace de probe stabilite în

art. 93 CPP, pe când cea morală, datorită faptului că nu poate fi probată prin intermediul probelor de la respectivul articol în majoritatea cazurilor, rămâne să fie bazată doar pe argumentele aduse de partea vătămată asupra survenirii si manifestării prejudiciului dat. Astfel, întotdeauna când sunt aduse probe asupra prejudiciului material el va fi acordat, ceea ce nu se întâmplă în cazul prejudiciului moral.

Specifică că, potrivit jurisprudenţei CEDO, instanţele judecătoreşti naționale ar putea să acorde satisfacţie morală la constatarea violării drepturilor şi libertăţilor fundamentale, şi anume : -violarea art.2 CEDO -6000-30000 euro, echivalentul în lei moldoveneşti, -violarea art.3 CEDO - 3000-5000 euro, echivalentul în lei moldoveneşti.

În şedinţa instanţei de apel avocatul Croitor Alexei, în interesele apelantei Olar Maria, a solicitat admiterea cererii de apel în sensul formulat.

Intimata Ursu Ana în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii de apel.

Apelanta Olar Maria, fiind citată legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat, astfel instanța, în temeiul art.379 al.(2) CPC, a dispus examinarea cauzei în absența acesteia.

Aici, instanța de judecată menționează că CtEDO reamintește că un stat nu poate fi considerat răspunzător atunci când o parte, citată legal și informată despre obiectul cauzei, renunță în mod expres la dreptul de a se prezenta în instanță şi de a se apăra (Cauza Poitrimol împotriva Franţei, Hotărârea din 23 noiembrie 1993, seria A nr. 211-K. p. 13, § 31). Atitudinea reclamanților ar echivala cu o renunțare la dreptul de a apărea în instanță și de a se apăra.

Audiind părțile, studiind cererea de apel şi materialele cauzei, Colegiul civil consideră că apelul declarat de Olar Maria, urmează a fi respins, cu menţinerea hotărârii instanţei de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului

juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Potrivit dispoziţiilor art.373 alin. (1), (2), (3), (5) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art.373 alin. (1), (2), (3), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Instanța de apel constată că obiectul prezentei cereri de chemare în judecată constituie compensația reclamantului a prejudiciului moral în sumă de 20000 lei pentru suferințele psihice și fizice la care a fost supus în legătură cu contravenția săvârșită de către pârât și a cheltuielilor de citare publică.

Examinând cererea de chemare în judecată depusă de Olar Maria instanța de fond a admis parțial acțiunea ca fiind întemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz şi criticile aduse în apel, instanţa de apel constată că instanţa de judecată ierarhic inferioară, corect a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a cerințelor reclamantei Olar Maria.

La această concluzie instanța de apel a ajuns din următoarele considerente.

Actele cauzei certifică faptul că, în temeiul procesului verbal cu privire la contravenție și a deciziei agentului constatator Inspectoratul de poliție Buiucani al DP mun. Chișinău MAI05194590 din 02 martie 2021, Ana Ursu, a. n. 1990, domiciliată în s. Sireți, r-nul Strășeni, a fost trasă la răspundere contravențională pentru comiterea contravenției prevăzute la art. 354 din Codul contravențional și anume, pentru acțiunile sale prin care, la 24 februarie 2021, aproximativ ora 11:35, în mun. Chișinău, str. Alba Iulia 198, în piață, în timp ce Olar Maria filma, a pus mâna pe telefonul acesteia, acostând-o jignitor, încălcând ordinea publică, faptă pentru care Ursu Ana a fost sancționată definitiv cu amendă în mărime de 6 unități convenționale, procesul contravențional desfășurându-se în prezența Anei Ursu, care a semnat procesul verbal cu privire la contravenție și a recunoscut vina în comiterea contravenției prevăzute la art. 354 Cod contravențional (f. d. 5-6).

Colegiul civil reține că, prin hotărârea Judecătoriei Strășeni sediul Călărași din 07 martie 2023, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Olar Maria, fiind dispusă încasarea din contul Anei Ursu în beneficiul Mariei Olar suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 100 lei cu titlu de cheltuieli de citare publică. La fel, s-a dispus încasarea din contul pârâtei Ursu Ana a sumei de 100 lei cu titlu de taxă de stat de la plata căreia reclamanta este scutită prin Lege.

Conform art. 9 alin. (1), (2) lit. a)-h) Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile.

(2) Drepturile şi obligaţiile civile apar:

a) din contracte şi din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile;

c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii;

d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Potrivit art. 354 Cod contravențional, în vigoare la data comiterii faptei prejudiciabile la 24 februarie 2021, huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acţiuni similare ce tulbură ordinea publică şi liniştea persoanei fizice, se sancţionează cu amendă de la 6 la 30 de unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 20 la 60 de ore.

În temeiul art. 45 alin. (1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenţionale.

Conform art.1998 al.(1) Cod Civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. (2) Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

În baza art.2036 al.(1) Cod Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

În conformitate cu prevederile art. 2037 al. (1) Cod Civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

Colegiul civil consideră drept justă soluția instanței de fond care a conchis că în speță, se întrunesc temeiurile tragerii Anei Ursu la răspundere delictuală pentru prejudiciul moral cauzat Mariei Olar, pentru acțiunile sale comise cu vinovăție, prin care, aflându-se în spațiu public, la 24 februarie 2021, aproximativ ora 11:35, în mun. Chișinău, str. Alba Iulia 198, în piață, în timp ce Olar Maria înregistra

video, Ursu Ana a pus mâna pe telefonul acesteia, acostând-o jignitor, încălcând ordinea publică, atentând astfel la onoarea și demnitatea Mariei Olar.

Astfel, ținând cont de faptul că, persoanei căreia i s-a cauzat un prejudiciu moral manifestat prin suferințe fizice și suferinţe psihice, prin fapte ce atentează la onoarea și demnitatea persoanei prin acțiunile Anei Ursu comise în public împotriva Mariei Olar, exprimate prin acțiuni de acostare jignitoare a persoanei, Colegiul civil relevă că instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin echivalent bănesc, luând în considerație vinovăția Anei Ursu prin comiterea contravenției, în condițiile în care nu a reparat prejudiciul cauzat în mod benevol.

Or, apelanta Olar Maria a fost supusă unor suferințe psihice în contextul vârstei sale, stării sale de sănătate și personalității sale și respectiv, este legal și justificat a fost încasat din contul Anei Ursu în beneficiul Mariei Olar suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest pretențiile reclamantului corect au fost respinse ca disproporționate și vădit nefondate.

Mai mult, se menționează că, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral dispus spre încasare, s-a ținut cont nemijlocit și de consecințele acțiunilor ilicite ale pârâtei cât și de vârsta reclamantei. De altfel, se menționează că, cuantumul prejudiciului moral a fost stabilit de instanță ținând cont inclusiv și de urmările prejudiciabile care au survenit pentru Olar Maria, reclamantei fiindu-i cauzate suferințe psihice.

Aici, se menționează că, cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare a fost determinat de către instanța de fond cu respectarea criteriului echității, care presupune că, despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, adică în așa fel trebuie stabilite încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a cuantumului prejudiciului moral.

Avînd în vedere cele expuse, Colegiul civil consideră că, prin urmare, suma de 5 000 lei cu titlul de prejudiciu moral este proporțională suferințelor psihice cauzate apelantului prin contravenția comisă de intimată.

Se resping afirmațiile apelantului precum că, instanța a încasat din contul pârâtei suma de 5000 lei cu titlul de recuperare a prejudiciul material cauzat prin delict, ceea ce nu este o compensație echitabilă, deoarece sunt declarative, iar mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral s-a determinat just de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.

Afirmațiile apelantului precum că, instanța de fond, în speță a aplicat eronat legislația privind probațiunea părților și aprecierea probelor, aprecierea prejudiciului moral, neaplicarea prevederilor Codului Contravențional se resping ca fiind neîntemeiate, deoarece acesta interpretează eronat normele de drept și

situația de fapt, iar soluția primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material, cu aprecierea juridică cuvenită a probelor în conformitate cu art.130 Codul de procedură civilă și respectării prevederilor art.121, art.122 Codul de procedură civilă.

În final, Colegiul subliniază că, contrar prevederilor art.art.118, 121 Cod de procedură civilă, apelantul, în fața instanței de fond, nu a adus careva probe în susținerea admiterii tuturor pretențiilor la acțiune și prin urmare instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței și a admis parțial acțiunea.

În consecinţă, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes", consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei, instanța de apel reține următoarele.

Potrivit art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a pricinii.

În temeiul art. 90 Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: c) cheltuielile de înştiinţare şi chemare a părţilor în judecată; l) alte cheltuieli necesare, suportate de instanţă şi de participanţii la proces.

În baza art.94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată.

Potrivit art. 85 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, reclamanta este scutită în temeiul Legii de la plata taxei de stat în mărime de 100 lei în raport cu suma încasată cu titlu de prejudiciu moral, calculată în temeiul prevederilor art. 82-84 CPC coroborate cu art. 3 alin. (1) lit. e) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992.

Din considerentele enunțate, Colegiul constată că instanța de fond just a încasat de la pârâta Ana Ursu suma de 100 (o sută) lei cu titlu de cheltuieli de citare publică, și suma de 100 (o sută) lei în beneficiul statului cu titlu de taxă de stat de la plata căreia reclamantul este scutit în temeiul Legii.

În asemenea împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate și legale, în concordanță cu prevederile art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererii de apel, ca fiind

neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Croitor Alexei în interesele apelantei Olar Maria.

Se menține hotărârea Judecătoriei Strășeni sediul Călărași din 07 martie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Olar Maria către Ursu Ana cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei motivate.

Președintele ședinței,
Judecătorul Nelea Budăi

Judecătorii Ion Țurcan

Viorica Mihaila